

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Conciliorvm Omnium Generalium Et Provincialium Collectio Regia

Ab anno MCXVIII. ad annum MCLXXIX.

Parisiis, 1644

In Concilium Lateranense I. Oecumenicum Sev Vniversale Nonum
approbatum, trecentorum & amplius episcoporum pro pace & concordia
inter ecclesiam & imperium ineunda celebratum, anno Domini MCXXII. in

...

urn:nbn:de:hbz:466:1-15588

Theobaldus marchio.

* Otbertus comes palatinus.

* Ernul-
phus* Cynulphus comes palati-
nus.Berengarius comes.
Godefredus comes.ANNO
CHRISTE
1122.
* Otbertus

Ego Fridericus Colonienſis epiſcopus & cancellarius recognoui. Hoc autem priuilegium aureo ſigillo ipſius imperatoris munitum in archiuis Romanæ eccleſiæ tenetur reconditum.

CONCESSIO CALLISTI PAPÆ II. HENRICO IMPERATORI FACTA.

Ego Calliſtus ſeruus ſeruorum Dei dilecto filio ſuo Henrico Dei gratia Romanorum imperatori Auguſto concedo electiones epiſcoporum & abbatum Teutonicæ regni, quæ ad regnum pertinent, in præſentia tua fieri, abſque ſimonia, & aliqua violentia: vt ſi qua inter partes diſcordia emerſerit, metropolitani & prouincialium conſilio vel iudicio, ſaniori parti aſſenſum & auxilium præbeas. Electus autem regalia per ſceptrum a te recipiat, exceptis omnibus quæ ad Romanam eccleſiam pertinere noſcuntur, & quæ ex his iure tibi debet faciat. Ex aliis vero partibus imperii conſecratus, infra ſex meſes regalia per ſceptrum a te recipiat. De quibus vero mihi querimoniã feceris, & auxilium poſtulaueris, ſecundum officii mei debitum auxilium meum præſtabo. Do tibi veram pacem, & omnibus qui in parte tua ſunt vel fuerunt tempore huius diſcordiæ. Data anno miſſimo centeſimo vigefimo ſecundo, nono Kalendas Octobris.

I N

CONCILIVM LATERANENSE I.
OECVMENICVM SEV VNIVERſALE NONVM
approbatum, trecentorum & amplius epiſcoporum
pro pace & concordia inter eccleſiam & imperium
ineunda celebratum, anno Domini MCXXII. in qua-
drageſima tempore Calliſti papæ ſecundi, & Henrici
imperatoris V.

NOTÆ.

* *Concilium.*] Anno Redemptoris miſſimo centeſimo vigefimo

ANNO
CHRISTI
1122.

secundo, indiſtione decimaquinta, qui Deo acceptus, placabilis & pacificus fuit, teste Baronio, a Calliſto papa ad pleniffimam inſtaurandam eccleſiæ pacem, reuocandamque exulem diu longiuſque propulſatam concordiam, Laterani indiſtum generale Concilium celebratum eſt tempore quadageſimæ, cui interfuiſſe trecentos & amplius epiſcopos teſtatur qui præſens extitit^a Sugerius ſancti Dionyſii abbas. Porro adeo nobilis Conuentus patrum in eo multus fuit, vt eccleſiam Dei diuturnis ſchiſmaticorum factionibus labefactatam in priſtinam reſtitueret diſciplinam. Quænam autem in hoc Concilio ſtatuta fuerint reperimus in codice Vaticano, qui continet collectionem Anſelmi, in quo poſt caput quinquageſimum quintum, tamquam appendicem habet notatos huius Concilii Canones decem & ſeptem, quorum maximam partem Gratianus, qui hoc ſæculo clauit, in ſuum decretum tranſtulit, nempe^b primum, ^c ſecundum, ^d tertium, ^e quartum, ^f quintum, ^g ſeptimum, ^h decimum, ⁱ decimumquartum, ^k decimumſextum, & ^l decimumſeptimum; reliqui autem qui in eodem Anſelmi ſcripti ſunt codice, Vr bani papæ ſecundi titulo apud Gratianum leguntur. Hæc ſunt quæ ſpectant ad Canones Romani Concilii ſub Calliſto II. Quod autem ſpectat ad alias in eodem Concilio res geſtas, ſic accipe:

In eodem Concilio auditi ſunt legati Germanorum, aſſenſu imperatoris ab epiſcopis & principibus Germaniæ miſſi anno ſuperiore, Spireniſis nimirum epiſcopus, atque Fuldenſis abbas, exhibentes quæ imperator præſtare paratus erat, nempe remiſſionem inueſtiturarum eccleſiarum, quarum cauſa diu multumque inter imperium & ſacerdotium fuerat, magno Chriſtiani orbis ſcandalo, diſceptatum. Auditi ſunt iidem legati libenter, & collaudati magnifice illo diuina ſcripturæ præconio: *Quam ſpecioſi pedes euangelizantium bona*, ſiue illo: *Bonum nuntium de longinquo tamquam aqua frigida in æſtate*. Atque ex illorum petitione conceſſa legatio mittenda a ſede apoſtolica in Germaniam, quæ ſicut ab imperatore renuntiationem inueſtiturarum acciperet, ita nomine apoſtolice ſedis eidem ab excommunicatione abſolutionem impenderet, & quæ Calliſti papæ nomine eſſent exhibenda proferret. Decretum eſt tantum legationis pondus primario viro Lamberto cardinali epiſcopo Oſtienſi atque duobus aliis cardinalibus, qui proſecti ſtatim ſunt vna cum legatis e Germania miſſis, Spireniſi epiſcopo atque abbate Fuldenſi. Hi vbi in Germaniam peruenerunt, ad eos audiendos decernitur Concilium tam epiſcoporum quam principum, cui etiam imperator adeſſet, Vvirceburgi celebrandum ſolenni die natalis apoſtolorum Petri & Pauli. Quid autem tunc per legatos actum, Vvirpergenſis abbas exacte recenſet, a quo ſunt iſta petenda, vtpote ab auctore qui potuit tunc his omnibus cum aliis præfulibus intereſſe.

Recenſet in primis altercationem quam excitatam inuenerunt legati inter imperatorem & principes Saxonie, & Moguntinum archiepiſcopum, ob electionem Vvirceburgeniſis epiſcopi, cum defuncto eius epiſcopo tertio Kalendas Ianuarii, Henricus imperator elegiſſet

^a Sugerius in vita Ludouici regis.^b 1. queſt. cap. 10.^c Diſt. 60.^d cap. 2.^e Diſt. 27.^f cap. 8.^g 16. queſt.^h 7. cap. 25.ⁱ 35. queſt.^j 2. cap. 2.^k 16. queſt.^l 7. cap. 11.^m Diſt. 61.ⁿ cap. vltimo.^o 10. queſt.^p 1. cap. 24.^q 24. queſt.^r 3. cap. 23.^s 16. queſt.^t 1. cap. 11.

Rom. 10.

Prou. 25.

nobilem quemdam Gebehardum, sanior autem pars cleri atque populi Ruggerum eiusdem ecclesie canonicum promouendum proposuisset, quorum votis aspirarent Saxonie principes cum archiepiscopo Moguntino. Cum ista in medio verterentur dissidia, ex quibus non solum sperata concordia longius abiici timeretur, sed effugata discordia reuocanda, & intermissum bellum ardentius repetendum fore, videri posset, ecce legatio e Romano Concilio missa aduenit, de qua ista Vrspergensis abbas: *Ipsa etenim tempore episcopus Spirensis, & abbas Fuldenfis, legatione totius regni apud apostolicam sedem peracta, redierant, ducentes secum Ostensem episcopum, vicem domini apostolici per omnia tenentem, cum duobus cardinalibus, qui nihilo minus a sede sancti Petri ob reconciliationem regni & sacerdotii missi fuerunt. Hac de causa iterum colloquium curiale per prouincias indictum est, cui locus Vuirceburg, tempus festum sancti Petri definitum est.* In quo quidem Conuentu, cum archiepiscopus Moguntinus, & cum eo apostolice sedis legati consecrassent contra electionem imperatoris eius loci diaconum Ruggerum in episcopum, cuius potiora iura esse scirentur, omnis spes rerum componendarum videri poterat penitus esse profcripta, & maiorum paratus fomes incendiolorum, cum iam ita soluto Conuentu illo quisque esset dimissus ad propria, legati autem apostolice sedis Moguntiam petiissent. Quomodo autem ita desperatis rebus rursum sit instauratum per legatos de vniuersali pace negotium, idem qui supra auctor sic narrat: *At benignus & amator hominum Iesus per industriam seruorum suorum sedis apostolice legatorum, qui tunc Moguntia morabantur, imo per inhabitantem in eis Spiritum suum, spiritum principum paci* * *contra-* *traiuit auferre, caritatem quoque nihilo minus* *trium ch-* *rauis* *in eorum cordibus diffundere cepit. Quia nimirum, vt vere creditur, post tot Christi tunica scissuras, post tot Christianorum intestina bella, tempus miserendi Sion, id est ecclesie, licet sero, iam venit. Facto igitur vniuersali Conuentu apud urbem Wangionum, que nunc Vormatia dicitur, sicut longum, ita & incredibile memoratu est, quam instanti quamque per omnia sollicito cunctorum procerum consilio, pro pace & concordia, per vnā vel amplius hebdomadam certatum sit; donec ipse, in cuius manu cor regis est, omnem animositatem Augusti sub apostolica reuerentia obedientiam causa matris ecclesie, etiam ultra spem plurimorum, inflexit. Mox tamen ab apostolice sedis apocrisariis in communionem receptus tam ipse imperator, quam vniuersus sibi subiectus exercitus, imo generali absolutione cunctis hoc schismate pollutis per auctoritatem apostolicam facta, qualiter ecclesiasticas inuestituras, ceteraque spiritalia negotia, que tanto tempore reges Teutonici administrauerant, queque ipse, ne regni diminueretur honor, nunquam vita comite se dimissurum proposuerat, humiliatus pro Christo, coram multitudine maxima abnegauerit, & in manus domini episcopi Ostiensis, ac per ipsum Domino nostro Iesu Christo, suaque in perpetuum ius ecclesie dimiserit, rursumque qualia sibi ob honorem regni obseruandum auctoritas apostolica concesserit, vtriusque partis melius edocebunt subter annotata scripta. que habentur in margine, sunt ex autographo in codice Vaticano.*

ANNO
CHRISTI
1121.

* Ego Henricus Dei gratia Romanorum imperator Augustus, pro amore & sanctæ Romanæ ecclesiæ & domini papæ Callisti, & remedio animæ meæ, dimitto Deo, &c. prout supra in Concilio Lateranensi. Extant eadem ipsa monumenta apud Vvilelmum Malmesburiensem. pergit vero Vrspergensis: Huiusmodi scripta atque rescripta, propter infinitam multitudinis Conuentum, loco campestri iuxta Rhenum lecta sunt, data & accepta, postque multimodas laudes rerum Governatori redditas, celebratis a domino Ostiensi diuinis sacramentis, inter quæ dominum imperatorem tum pacis osculo sanctæque communionis plenissime reconciliauit, discessum est ab omnibus cum letitia infinita.

*In nomine sanctæ & indiuiduæ Trinitatis.

Hæc sacrosancta Synodus solius pontificis auctoritate indicta fuit. In Conuentu principum apud Triburiam congregato, quo de pace inter pontificem & imperatorem ineunda agebatur, cuique legati sedis apostolicæ obedientiam pro Callisto papa exacturi præsto erant, Catalaunensis episcopus & Cluniacensis abbas ad id a reliquis episcopis & principibus deputati, ab imperatore, qui Argentinæ agebat, obtinuerunt, vt promitteret se ob reconciliationem vniuersalis ecclesiæ venturum ad indictam generalem Synodum mense Octobri Romæ celebrandam, cuius indictionem in prædicto Conuentu episcopi omnes collaudarunt. Epistola alicuius scholastici professoris nomine edita, cuius argumentum Vrspergensis recenset post ea quæ supra dixi, aperte indicat patres quadringentos sex & viginti huic Concilio interfuisse, eique pontificem præfuisse; imperatorem vero aliter quam sponderat Vrbi non quidem interfuisse, sed tamen non longe ab Vrbe abfuisse, quin facile legatis sedis apostolicæ auditum præberet. Item de inuestitura dimittenda monitum per legatos imperatorem respondisse, se cum principibus, quorum præiudicium in ea re vertebatur, locuturum, & ex eorum consilio cuncta acturum: pontificem præterea in eodem Concilio omnium prædecessorum suorum decreta confirmasse, quæque pro tempore statuenda videbantur decreuisse, & demum post duodecim dies quam inchoatum fuerat Concilio finem imposuisse, patresque vniuersos apostolica benedictione confirmatos a se dimisisse. Verba Vrspergensis ista sunt: Aderant etiam legati tam Romanorum quam Viennensium, imo diuersarum ecclesiarum missi, confirmantes electionem domini Callisti. Cui profecto, dum vniuersi nostrates episcopi obedientiam professi, Synodum, quæ sibi iuxta festum sancti Luca indicebatur, collaudassent fieri, ipse rex semetipsum ibidem pollicebatur ob reconciliationem vniuersalis ecclesiæ præsentandum iri. Id enim Catalaunensis episcopus, & Cluniacensis abbas, apud Argentinam ipsum conuenientes, multis ratiocinationum conatibus obtinuerunt. Eiusdem tamen actionem Concilii si quis plenarie cognoscere quarit, in literis cuiusdam scholastici nomine Hessonis eleganter enucleatum reperire poterit, id est qualiter rex inter regnum & sacerdotium de concordia facienda consenserit. Insuper eidem Concilio, cui videlicet XIII. Kalendas Nouembris prædictus papa Callistus secundus vallatus quadringentis viginti sex patribus coram innumera multitudine cleri ac populi præfedit, non adeo se præsentem Henricus, vici-

Hæc Synodus a Callisto papa indicta. Qua occasione.

Numerus episcoporum.

Acta Concilii quæ?

num tamen exhibuerit, ubi & colloquio suo domini papæ legatis concesso, tandem inducias denuo quæserit, propter generale colloquium cum principibus habendum, pro inuestituris scilicet ecclesiasticis, quas tantopere cogebatur amittere, ad vltimum vero idem apostolicus inacta inter se & regem concordia, synodalia prædecessorum decreta confirmauerit, aliaque nonnulla, quæ res exigebat, nauiter addiderit: sicque post dies fere duodecim, in virtute Spiritus sancti rite finito Concilio, cunctos apostolica benedictione confirmatos ad propria redire permisit, vnumquemque cum gaudio. Et quamquam Vrspergensis 426. & Pandulphus in vita Callisti cum Onuphrio 997. episcopus & abbates, atque ideo mille circiter prælatos Concilio œcumenico interfuisse scribant, ego tamen potius acquiescendum esse putavi testimonio Sugerii abbatis, cum ille huic Concilio interfuerit, ideoque res his temporibus gestas melius cognouisse & descripsisse præsumatur.

An mille patres huic Concilio interfuerint.

CONCILIVM NEAPOLITANVM
 IN SAMARIA AVCTORITATE GVAREMVNDI
 Hierosolymitani patriarchæ ad reformandos mores ecclesiæ celebratum, in præsentia Balduini Hierosolymorum regis, anno Domini mcxx. tempore Callisti papæ II.

NOTA.

Acta Concilii quæ?

^a Concilium.] Causam vna cum actis Concilii Tyrius libro 12. belli sacri cap. 13. his verbis summatim describit: Eodem anno, qui erat ab incarnatione Domini millesimus centesimus vicesimus, cum peccatis nostris exigentibus regnum Hierosolymorum multis vexationibus fatigaretur, & præter eas quæ ab hostibus inferebantur molestias, locustarum intemperie & edacibus muribus iam quasi quadriennio continuo fruges ita penitus deperissent, ut omne firmamentum panis defecisse videretur, dominus Guaremundus Hierosolymorum patriarcha, vir religiosus ac timens Deum, vna cum domino rege Balduino, prælati quoque ecclesiarum & regni principibus, apud Neapolim urbem Samaria conuenientes, Conuentum publicum & curiam generalem ordinauerunt. Vbi sermone ad populum habito, exhortationis gratia, cum apud omnes constare videretur quod populi peccata Dominum prouocassent, de communi statuunt consilio errata corrigere, & excessus redigere in modum, ut tandem ad frugem melioris vitæ redeuntes, & pro commissis condigne satisfacientes, eum sibi redderent placabilem, qui peccatoris non vult mortem, sed magis ut conuertatur & viuat. Deterriti ergo de calo signis minacibus, & terra motu frequenti, clade quoque simul & famis angustia, & hostium proterua nimis & pene quotidiana instantia, per opera pietatis Dominum sibi reconciliare quærentes, ad morum erigendam conseruandamque disciplinam, viginti quinque capitula, quasi vim legis obtinentia,